

การสอนดนตรีแบบโคดาเย : สู่การพัฒนากิจกรรมดนตรีสำหรับผู้สูงอายุ

The Kodály Method: the Development of Music Activities for the Elderly

ณัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ*¹

Natsarun Tissadikun¹

บทคัดย่อ

กิจกรรมดนตรีผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมทางดนตรีที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางดนตรีเป็นหลัก และการเสริมสร้างสุขภาวะทางร่างกาย และจิตใจของผู้สูงอายุที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรี ทั้งนี้ ในการออกแบบกิจกรรมดนตรีผู้สูงอายุ ควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้สูงอายุเป็นหลัก โดยทำการตรวจคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น และโรคประจำตัว การใช้รูปแบบของกระบวนการกิจกรรมดนตรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป รวมถึงบทเพลงที่สำคัญและเหมาะสมกับการนำมาใช้ประกอบกิจกรรมดนตรี เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เกิดกระบวนการแบบมีส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยบทความนี้ ได้นำเสนอรูปแบบของการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับผู้สูงอายุโดยใช้แนวทางการสอนแบบโคดาเย ซึ่งมีรูปแบบของกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีแบบค่อยเป็นค่อยไปเริ่มต้นจากกระบวนการไม่ซับซ้อนไปสู่ระดับที่ซับซ้อนมากขึ้นมุ่งเน้นทักษะการฟัง และร้องซึ่งเหมาะสำหรับการนำไปปรับใช้ในกิจกรรมดนตรีสำหรับผู้สูงอายุให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางดนตรีให้สัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : กิจกรรมดนตรี ผู้สูงอายุ โคดาเย

* Corresponding author, e-mail: hornbn@gmail.com

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹ Assistant Professor Dr., College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

Abstract

Elderly Music Activities is a musical activity that focuses primarily on improving the development of musical skills and enhancing the physical and mental health of the elderly arising from participating in musical activities. In the design of music activities for the elderly, it is important disorders. The gradual use of the form of the music activity process As well as important music and appropriate music activities to motivate the elderly who participate in the activity, the process is as engaging as possible. This article presents a form of music activities for the elderly using the Kodály teaching approach, which is a form of gradual musical transmission process. Focusing on listening and singing skills. It's ideal for the use of music activities for the elderly to continue to perform musical activities.

Keywords : Music Activities Elderly Kodály

บทนำ

กิจกรรมดนตรีผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมที่ออกแบบขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการนำไปเสริมสร้างสุขภาพทางด้านร่างกาย และจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ และสามารถเกิดทักษะพื้นฐานทางดนตรีที่หลากหลาย ในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุนั้นผู้จัดกิจกรรมควรคำนึงถึงศักยภาพและความสามารถของผู้สูงอายุซึ่งผู้สูงอายุดังกล่าว อาชญญา รัตนอุบล (2559 : 27-30) ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุ โดยเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของร่างกายต่อการดำเนินชีวิตหรือศักยภาพของการทำงานลดน้อยลง โดยเป็นไปตามวัย หรือมีโรคประจำตัวเกิดขึ้น เช่น ต้อกระจก มะเร็ง เบาหวาน ความดันโลหิตสูง และโรคหัวใจ เป็นต้น ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมใดๆ ให้กับผู้สูงอายุ ควรคำนึงถึงความปลอดภัย และมีการตรวจคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น เพื่อให้ทราบถึงความพร้อมของผู้สูงอายุต่อการเข้าร่วมกิจกรรม และนำไปใช้ในการวางแผนรูปแบบของกิจกรรมให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด รวมถึงกิจกรรมทางดนตรี ควรเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสม มีความปลอดภัย และการดำเนินกิจกรรมอย่างค่อยเป็นค่อยไป

จากแนวทางการศึกษาศักยภาพของผู้สูงอายุต่อการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุนอกจากนี้ ควรมีการศึกษาพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ซึ่งจะต้องมีการวางแผนกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยทั่วไปตามหลักการของฌอร์ฌ สูทริจิตต์ (2555 : 109-111) ได้แก่ ความพร้อม (Readiness) การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) ความจำ (Memory) เซอว์นปัญญา (Intelligence) และความถนัด (Aptitude) โดยในด้านของความพร้อม ผู้จัดกิจกรรมควรมีการตรวจคัดกรองสุขภาพของผู้สูงอายุเบื้องต้น การทราบถึงข้อมูลโรคประจำตัวต่างๆ ที่จะพิจารณาได้ว่าผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวใดๆ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีได้หรือไม่ ส่วนด้านการสร้างแรงจูงใจ ควรมีการพิจารณาหรือสอบถามความชื่นชอบและความสนใจในแนวเพลงต่างๆ หรือเลือกบทเพลงที่นำมาใช้ในกิจกรรม โดยเป็นบทเพลงที่ผู้สูงอายุมีประสบการณ์ด้านการฟังหรือการร้องมาแล้ว จะทำให้เกิดการเรียนรู้ทางทักษะดนตรีมากกว่าการที่จะต้องเรียนรู้เพื่อจดจำบทเพลงใหม่ๆ เพียงอย่างเดียว รวมถึงในด้านของความจำ เนื่องจากกระบวนการจดจำของผู้สูงอายุอาจมีน้อยลง ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมควรมีการดำเนินกิจกรรมอย่างค่อยเป็นค่อยไป ออกแบบเนื้อหาในการเรียนรู้จากระดับที่ไม่ซับซ้อน ไปสู่ระดับที่ซับซ้อน มีการเลียนแบบ (Imitation) และการทำซ้ำบ่อยๆ ภายในระยะเวลาที่สม่ำเสมอ แต่ไม่ต้องยาวนาน จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จึงทำให้เกิด

กระบวนการออกแบบกิจกรรมทางดนตรีที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ แต่ต้องการผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ที่จะกระตุ้นให้เกิดทักษะทางดนตรีที่ดีและยังได้รับการส่งเสริมสุขภาพจากกิจกรรมดนตรีที่เข้าร่วมด้วย

ดังนั้น บทความนี้เป็นบทความวิชาการ ซึ่งเป็นการนำเสนอกระบวนการสร้างสรรค์บทเพลงลอยกระทง โดยการใช้แนวประสานแบบโน้ตเพนทาโทนิค (Pentatonic scale) และกระบวนการถ่ายทอดการขับร้องในบทเพลงดังกล่าวตามแนวการสอนแบบโคดาไล (Kodály Method) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ได้นำไปปฏิบัติจริงในโครงการพัฒนาศูนย์สร้างเสริมฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงวัย และประชาชนทั่วไป ภายใต้โครงการพัฒนาศูนย์การศึกษาอู่ทอง ทวารวดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งการสร้างสรรค์บทเพลงและกระบวนการถ่ายทอดกิจกรรมดนตรี สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมดนตรีสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและบทเพลงที่เรียนรู้แบบง่าย ไม่ซับซ้อน และนำบทเพลงไทยที่มีจังหวะตามแบบแผนของบทเพลงรำวงมาปรับใช้ในกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และบทเพลงลอยกระทงเป็นบทเพลงที่ผู้สูงอายุมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี และส่งเสริมการแสดงทักษะด้วยการร้องเพลงแบบง่ายโดยไม่จำเป็นต้องเรียนรู้บทเพลงใหม่ แต่มุ่งเน้นกระบวนการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านทักษะดนตรีเป็นสำคัญ รวมถึงเสริมสร้างสุขภาพทางร่างกายและจิตใจให้กับผู้สูงอายุควบคู่กันไป ซึ่งกิจกรรมที่นำเสนอต่อไปนี้ เหมาะสำหรับการนำไปใช้ในกิจกรรมดนตรีผู้สูงอายุในกรณีที่ผู้จัดกิจกรรมมีเวลาในการทำกิจกรรมที่ค่อนข้างจำกัด และต้องการผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมให้เกิดต่อการพัฒนาด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

เนื้อหา

สำหรับการออกแบบกิจกรรมดนตรี ผู้จัดกิจกรรมได้เริ่มต้นจากกระบวนการศึกษาข้อมูลและสำรวจความชื่นชอบประเภทของบทเพลงของกลุ่มผู้สูงอายุ และสอบถามความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรี เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการออกแบบและวางแผนกิจกรรมให้สอดคล้องต่อความต้องการของผู้สูงอายุ อาชัญญา รัตนอุบล (2559 : 92-94) อ้างถึงหลักการของพอล เบอร์กีวิน (Paul Bergevin, 1966) โดยมีขั้นตอนของการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่จำนวน 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. พิจารณาความต้องการหรือความสนใจของผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการ ซึ่งผู้จัดกิจกรรมได้ทำการสอบถามข้อมูลด้านบริบท วิถีชีวิต ความชื่นชอบ และความต้องการหรือความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี
 2. การพัฒนาหัวข้อเรื่อง ซึ่งหลังจากได้รับข้อมูลด้านความต้องการและบริบทของผู้สูงอายุในชุมชนแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์และจัดการออกแบบรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ
 3. การกำหนดเป้าหมาย จากข้อมูลที่ได้รับในการศึกษาเบื้องต้น โดยกลุ่มผู้สูงอายุมีความคุ้นเคยกับบทเพลงประเภทรำวง และชอบการร้องและการรำ ผู้จัดกิจกรรมจึงได้กำหนดเป้าหมายโดยการพัฒนาทักษะการร้องแบบประสานเสียงอย่างง่าย และออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบการร้องประสานเสียง
 4. การเลือกทรัพยากรที่เหมาะสม จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการออกแบบกิจกรรม จึงได้จัดให้มีการนำระบบการสอนแบบโคตายมาใช้ โดยใช้เพียงเครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงมาเป็นเสียงต้นแบบให้สามารถฟังและร้องตามประกอบกับการใช้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคตายได้
 5. การเลือกเทคนิคและเทคนิคย่อยในการเรียนรู้ โดยผู้จัดกิจกรรมได้วางลำดับของกระบวนการในกิจกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมายของการร้องประสานเสียง ด้วยระบบการสอนแบบโคตาย ที่ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีลักษณะของเนื้อหาและทักษะเดิม แต่เพิ่มระดับความซับซ้อนในรายละเอียดของทักษะมากขึ้น และในแต่ละขั้นตอนถึงแม้จะเรียนรู้ในเนื้อหาและทักษะเดิม แต่รูปแบบของกิจกรรมแต่ละขั้นตอนจะมีความแตกต่างในวิธีการที่ไม่ซ้ำกัน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมตลอดระยะเวลาของการทำกิจกรรม
 6. กำหนดวาระการประชุมและมอบหมายภารกิจ ในกระบวนการสุดท้ายนี้ ผู้จัดกิจกรรมได้มีกระบวนการเตรียมความพร้อมโดยการมอบหมายและกำหนดภาระหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมมีความต่อเนื่องโดยไม่ให้กิจกรรมมีการหยุดนิ่ง จนทำให้ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความเบื่อหน่ายในช่วงที่หยุดพักหรือหยุดเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรม
- จากลักษณะของการวางแผนเพื่อออกแบบกิจกรรมดนตรีที่ไปสู่การขับร้องประสานเสียงและการแสดงดนตรีของผู้สูงอายุแล้ว จึงขอนำเสนอขั้นตอนของกิจกรรมที่ได้แบ่งรูปแบบออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การเรียนรู้ระดับเสียงและสัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคดาเย (Kodály hand signs) เพื่อใช้ทักษะการฟัง และร้องโน้ตด้วยระบบของซอล-ฟา (Sol-Fa system) รวมถึงการจดจำสัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคดาเย

การเรียนรู้ระดับเสียงและสัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคดาเยดังกล่าว เป็นกระบวนการเริ่มต้นของการเรียนรู้ทักษะการฟังและร้องโน้ตระดับเสียงให้ตรงกับเสียง การแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำ โดยใช้สัญลักษณ์มือเป็นตัวกำหนดความชัดเจนของเสียงสูงและเสียงต่ำของโน้ต การจดจำสิ่งต่างๆ ด้วยกระบวนการฟังและร้องจะช่วยฟื้นฟูสภาพของการได้ยินเสียงของผู้สูงอายุ ให้คงสภาพของศักยภาพทางการได้ยินของผู้สูงอายุได้อีกทางหนึ่งด้วยวิธีการฟังและแยกแยะเสียงสูงต่ำ รวมถึงลักษณะของการใช้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคดาเยจะช่วยพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุด้านศักยภาพสมอง ที่จะชะลอการเสื่อมสภาพของการจดจำที่เป็นไปตามวัยได้ อีกทั้ง การใช้มือและแขนในการทำสัญลักษณ์มือแบบโคดาเย เป็นการช่วยชะลอการเสื่อมสภาพของกล้ามเนื้อส่วนมือและแขน การควบคุมกล้ามเนื้อมือและแขนให้เกิดการเคลื่อนไหวอย่างสม่ำเสมอ ลดอาการสั่นของกล้ามเนื้อ และคงสภาพของการควบคุมกล้ามเนื้อให้เป็นไปตามที่ต้องการได้

2. การร้องประสานแบบแคนนอน (Canon) บนบันไดเสียงเมเจอร์เพนทาโทนิค (Major Pentatonic) ประกอบไปด้วยระดับเสียงโน้ต โด (Do) เร (Re) มี (Mi) ฟา (Fa) และซอล (Sol) ซึ่งระบบการร้องประสานเสียงแบบแคนนอน เป็นประเภทของบทเพลงที่โคดาเยนำมาใช้ในกระบวนการสอนดนตรี เพื่อไปสู่การพัฒนาทักษะการร้องประสานเสียงได้ในที่สุด รวมถึงการที่ให้ร้องแบบแคนนอนบนบันไดเสียงเพนทาโทนิค เนื่องจากบทเพลงเป้าหมายในแนวทำนองประสานนั้นมีการใช้ระดับเสียงของโน้ตเพียง 5 ตัวเท่านั้น

3. การร้องทำนองประสาน ซึ่งผู้สูงอายุทุกคนจะเรียนรู้การร้องทำนองประสานก่อน โดยที่ผู้จัดกิจกรรมจะไม่บอกหรืออธิบายว่าจะให้ร้องประสานกับทำนองหลักของบทเพลงใด เพียงแต่ทุกคนจะต้องเรียนรู้การร้องแนวทำนองประสานนี้ทุกคน

4. การร้องทำนองประสาน และทำนองหลักเพลงลอยกระทง ซึ่งผู้จัดกิจกรรมเฉลยบทเพลงที่จะใช้เป็นทำนองหลักของการเรียนรู้การร้องแนวทำนองประสาน คือ บทเพลงลอยกระทง โดยให้ผู้สูงอายุทุกคนร้องทำนองประสานที่ฝึกฝนมา จากนั้น ผู้จัดกิจกรรมจึงร้องทำนองหลักเพลงลอยกระทงประกอบกับทำนองประสานที่ผู้สูงอายุกำลังร้องอยู่พร้อมกัน

เมื่อผู้สูงอายุทราบว่าทำนองประสานที่ได้ฝึกฝนมา สามารถนำมาใช้ร้องประสานเสียงในบทเพลงลอยกระทงได้ ผู้จัดกิจกรรมจึงแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อให้ร้องทำนองหลักและทำนองประสานร่วมกัน จากนั้น จึงให้กลุ่มที่ร้องทำนองประสานช่วยกันออกแบบคำร้องให้สอดคล้องกับทำนองประสานที่ตนเองร้องและให้คำร้องมีความหมายสอดคล้องกับทำนองหลักเพลงลอยกระทง

เมื่อผู้สูงอายุทั้ง 2 กลุ่มสามารถร้องเพลงด้วยคำร้องของทำนองหลักเพลงลอยกระทง และคำร้องที่ออกแบบขึ้นเองในทำนองประสาน โดยร้องร่วมกันจนเกิดความชำนาญแล้ว จึงให้แต่ละกลุ่มออกแบบท่าทางการรำรำประกอบทำนองของแต่ละกลุ่ม จากนั้น จึงทำการฝึกฝนการร้องประสานเสียงและการรำรำจนจบบทเพลง

จากลำดับของการออกแบบกิจกรรมดังกล่าวมานี้ ได้มีรายละเอียดของกระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมดังนี้

กระบวนการในการดำเนินกิจกรรม

กระบวนการในการดำเนินกิจกรรม เริ่มต้นจากการเรียนรู้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคตตาย และมีกระบวนการดำเนินกิจกรรมดังนี้

1. การเรียนรู้ระดับเสียงและสัญลักษณ์มือแบบโคตตาย

ธวัชชัย นาควงษ์ (2542 : 12) ได้กล่าวถึง การใช้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคตตาย นับว่าเป็นจุดเด่นของระบบการสอนดนตรีแบบโคตตาย สำหรับขั้นแรกการเรียนรู้ทางดนตรีของผู้สูงอายุ มีวิธีการดังนี้

1.1 เริ่มต้นเรียนรู้โน้ตโด และโน้ตเร ซึ่งปกติแล้วการสอนดนตรีตามแนวทางของโคตตายจะเริ่มต้นที่โน้ตคู่ 3 ไมเนอร์ (Minor third) คือ โน้ตซอล และโน้ตมี (Sol and Mi) แต่ทั้งนี้ ผู้จัดกิจกรรมนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ โดยลำดับการเริ่มต้นของโน้ตใหม่ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของวัยผู้สูงอายุ จึงเริ่มต้นจากโน้ตโด และโน้ตเร เพื่อให้ทราบว่า การเริ่มต้นของระดับเสียงในลำดับที่ 1 คือ โน้ต โด และสูงขึ้น 1 เสียง จะเป็นโน้ตลำดับที่ 2 คือ โน้ต เร เป็นต้น

1.2 หลังจากเรียนรู้ 2 ลำดับโน้ตแรก คือ โน้ตโด และโน้ตเร แล้วผู้จัดกิจกรรม ได้ทดสอบการแยกแยะระดับเสียงโน้ตทั้ง 2 เสียง โดยการบรรเลงเสียงโน้ตทั้ง 2 ด้วยเครื่องดนตรีเปียโน แล้วให้ผู้สูงอายุร้องพร้อมทำสัญลักษณ์มือแบบโคดาเย เพื่อทดสอบการจดจำระดับเสียง และการร้องเสียงให้ตรงตามระดับเสียงที่ต้องการ

1.3 ผู้จัดกิจกรรม เพิ่มระดับความซับซ้อนของระดับเสียงโน้ตทั้ง 2 ตัว โดยการสร้างแบบแผนจังหวะ (Rhythmic pattern) ด้วยวลีสั้นๆ (Motive) ให้เรียนรู้แบบแผนของจังหวะควบคู่กันไป

1.4 เมื่อผู้สูงอายุสามารถจดจำโน้ตทั้ง 2 ระดับเสียงได้แล้ว จึงเพิ่มสัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงโน้ตมี ซึ่งเป็นโน้ตที่มีระดับเสียงสูงขึ้น 1 ช่วงเสียง

1.5 จากนั้น ผู้จัดกิจกรรมทดสอบในวิธีการเช่นเดิม คือการบรรเลงระดับเสียงของโน้ตทั้ง 3 ตัว สลับกันไปมา เพื่อทดสอบการจดจำ และเพิ่มความซับซ้อนของแบบแผนจังหวะสั้นๆ เช่นเดิม

1.6 ผู้จัดกิจกรรมเพิ่มระดับเสียงของโน้ตฟา และซอล โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติซ้ำไปมาเช่นเดิมจนครบระดับเสียงทั้ง 5 โน้ต

จากลักษณะของการเรียนรู้การร้องโน้ตระดับเสียง และใช้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคดาเย ซึ่งผู้จัดกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงช่วงเสียงร้องของผู้สูงอายุ โดยใช้รูปแบบของการร้องโน้ตแบบโดเคลื่อนที่ (Movable Do) ซึ่งเป็นกระบวนการสอนหนึ่งของโคดาเย ซึ่งอาจร้องบนบันไดเสียงอื่นๆ ที่ไม่ใช่บันไดเสียง C เมเจอร์ (C Major) ก็ได้ สามารถปรับเปลี่ยนบันไดเสียงให้เป็นไปตามความสามารถของผู้เรียน แต่ให้มีการร้องโน้ตแบบโดเคลื่อนที่เช่นเดิม โดยไม่ต้องร้องตามบันไดเสียงที่เปลี่ยนแปลงไป

2. การร้องประสานแบบแคนอน (Canon)

ลักษณะบทเพลงแคนอน (Canon) เป็นลักษณะของบทเพลงไล่เลียน รูปพรรณ (Texture) แบบโพลีโฟนี (Polyphony) แต่ละแนวจะบรรเลงทำนองเหมือนกัน แต่เริ่มไม่พร้อมกัน โดยมีลักษณะการไล่เลียนเสียงกันเป็นระยะ (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2554 : 51)

จากความหมายของบทเพลงแคนอนแล้ว ในขั้นตอนการเรียนรู้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคดาเยที่ผ่านมาแล้ว เมื่อผู้สูงอายุสามารถจดจำสัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงของโน้ตทั้ง 5 ตัวจนครบแล้ว จึงนำไปสู่กระบวนการร้องโน้ตเสียงยาว และการนับจังหวะโดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เริ่มต้นกำหนดเป้าหมายของการร้องระดับเสียงทั้ง 5 โน้ต ด้วยการร้องเสียงยาว นับ 2 จังหวะ (2/4) ในทุกๆ โน้ตตามจังหวะเสียงกลองที่บรรเลงประกอบให้เป็นจังหวะหลัก โดยใช้กลองบองโก้ (Bongo) ที่มีระดับเสียงสูง-ต่ำให้แตกต่างกัน โดยใช้เสียงต่ำของบองโก้ เป็นจังหวะหลักที่ 1 และเสียงสูงของบองโก้ตีในจังหวะที่ 2 เพื่อให้เกิดการสังเกตเสียงหลัก และสามารถนับจังหวะให้ครบ 2 จังหวะนับได้ชัดเจนมากขึ้น

2.2 ผู้นำกิจกรรมแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุเป็น 2 กลุ่ม โดยกำหนดให้ร้องโน้ตเสียงยาวนับ 2 จังหวะ (โน้ตตัวขาว) ไล่ระดับเสียงจากโน้ตตัวที่ 1 (Do) ไปถึงโน้ตตัวที่ 5 (Sol) และไล่ระดับเสียงสูงไปหาเสียงต่ำกลับลงมาเช่นเดิม ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มจะร้องในลักษณะเดียวกัน แต่เริ่มต้นในระยะเวลาที่แตกต่างกันในรูปแบบของการร้องแบบแคนอน (Canon) ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แบบฝึกหัดแคนนอน (Canon) บนบันไดเสียงเมเจอร์ (Major Scale)

จากภาพที่ 1 แบบฝึกหัดแคนนอนแบบโน้ต 5 ตัวบนบันไดเสียงเมเจอร์ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการทบทวนหลังจากการเรียนรู้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงแบบโคดาแล้ว เมื่อผู้สูงอายุเกิดความมั่นใจในการจดจำ หรือการเลียนแบบหรือทำตามผู้นำแต่ละกลุ่มที่มีความแม่นยำในการจดจำแล้ว จะเพิ่มเติมการเรียนรู้แบบฝึกหัดแคนนอน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การร้องเพลงแบบประสานเสียงได้ในที่สุด ทั้งนี้ ผู้นำกิจกรรมจะต้องพิจารณำบันไดเสียงที่จะร้องตามความสามารถของผู้สูงอายุ ส่วนในเรื่องของระดับเสียง โดยธวัชชัย นาควงษ์ (2547 : 5) ได้กล่าวถึงระดับเสียงที่ผู้สอนจะสามารถเลือกให้ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมนั้น เพลงที่ใช้โน้ตน้อยตัว เช่น 2-5 ตัว อาจปรับเสียงได้หลายระดับเสียง เริ่มตั้งแต่คีย์ C เมเจอร์

จนถึงคีย์ G เมเจอร์ ส่วนเพลงที่มีตัวโน้ตมาก 6-7 ตัวหรือมีช่วงเสียงกว้าง อาจจำกัดอยู่ที่ C หรือ Bb เมเจอร์เท่านั้น สำหรับตัวอย่างของกิจกรรมนี้ อาจบรรเลงและร้องบทเพลงให้อยู่บนคีย์ Bb เมเจอร์ หรือบันไดเสียง C เมเจอร์ ตามระดับความสามารถของช่วงเสียงของผู้สูงอายุที่จะสามารถร้องได้ โดยใช้ระบบการร้องและอ่านโน้ตแบบโดเคลื่อนที่ (Movable Do) ซึ่งเป็นกระบวนการร้องและอ่านโน้ตแบบโคดา

3. การร้องทำนองประสาน

หลังจากที่ผู้สูงอายุได้ฝึกฝนแบบฝึกหัดแคนอนแล้ว ทำให้เกิดการเรียนรู้ลักษณะของการร้องโน้ตแบบประสานเสียงอย่างง่าย ลักษณะการร้องแบบแคนอนในข้างต้น เป็นการฝึกฝนทักษะการฟังเสียงและการร้องร่วมกันให้เกิดความกลมกลืนกันของเสียง (Balance) ให้ผู้ร้องเกิดความเคยชินในการร้องทำนองของแต่ละกลุ่มไม่ให้เกิดความสับสนระหว่างแนวเสียง 2 แนวที่กำลังร้องพร้อมกัน ทั้งนี้ ผู้จัดกิจกรรมมักประสบปัญหาในช่วงแรก ที่ปฏิบัติการร้องแบบประสานของผู้สูงอายุ เนื่องจากเกิดความสับสนเมื่อร้องประสานเสียงตามแบบฝึกหัดดังกล่าว บางครั้งฟังระดับเสียงของอีกกลุ่มที่กำลังร้อง ทำให้เกิดความสับสนจนลืมระดับเสียงของกลุ่มตนเองที่กำลังจะต้องร้อง ดังนั้น ผู้นำกิจกรรมจะต้องมีผู้ที่สาธิตหรือผู้นำเสียงให้แต่ละกลุ่มในช่วงแรกๆ เสียก่อน และการใช้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียง (Kodály Hand sign) จะช่วยให้เห็นได้ชัดเจนว่าตอนนี้กลุ่มของตนเองกำลังร้องระดับเสียงใดอยู่ จึงทำให้ผู้สูงอายุทำการปรับตัวในการร้องแบบประสานเสียง และการใช้สัญลักษณ์มือเพื่อให้งจดจำและแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำโดยปฏิบัติเข้าไปมา โดยหลังจากที่ผู้สูงอายุเกิดความเคยชินจากการร้องประสานแบบแคนอนแล้ว จึงออกแบบกระบวนการและขั้นตอนการขับร้องเพลงในขั้นถัดไปดังนี้

3.1 กระบวนการสร้างสรรค์บทเพลงไทยสากลของผู้สูงอายุ โดยผู้นำกิจกรรมได้นำทำนองจากบทเพลงลอยกระทง ประพันธ์คำร้องโดยครูแก้ว อัจฉริยะกุล (ระหว่างปี พ.ศ. 2458-2524) และทำนองโดยครูเอื้อ สุนทรสนาน (ระหว่างปี พ.ศ.2453-2524) รูปแบบบทเพลงเป็นแนวเพลงจังหวะช้า ซึ่งเป็นจังหวะพื้นฐานที่พบได้ทั่วไปในบทเพลงพื้นบ้านแบบไทย มักนิยมนำบทเพลงลอยกระทงมาร้องในช่วงประเพณีลอยกระทงของไทยจนเป็นเพลงที่คนไทยทุกคนร้องได้ทุกเพศ และทุกวัย ดังนั้น จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ใน

การสร้างสรรค์กิจกรรมดนตรีสำหรับผู้สูงอายุได้ เนื่องจาก การถ่ายทอดกระบวนการขับร้องเพลงตามแนวทางการสอนดนตรีแบบโคตาย มุ่งเน้นการนำบทเพลงพื้นบ้าน เพลงพื้นเมือง (Folk song) หรือบทเพลงประจำชาติ โดยเฉพาะบทเพลงพื้นบ้านของฮังการี ซึ่งเป็นบทเพลงประจำชาติของโคตาย เป็นบทเพลงที่มีรูปแบบของบันไดเสียงของโน้ต 5 ตัว (Pentatonic) รวมถึงบทเพลงพื้นบ้านประจำชาติอื่นๆ ก็เป็นไปในแนวทางเดียวกัน (Lynn M. Hooker, 2016 : 136) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางทักษะและพื้นฐานดนตรีด้วยความเข้าใจง่าย ไม่ต้องศึกษาหรือเรียนรู้ จดจำคำร้องใหม่ เนื่องจากมีความคุ้นเคยและร้องได้อยู่แล้ว

การเริ่มต้นจากการออกแบบทำนองประสานให้เข้ากับทำนองหลักของบทเพลง ทั้ง 2 ก่อน โดยใช้วัตถุดิบที่มาจากกระบวนการถ่ายทอดในกิจกรรมแบบโคตายที่ผ่านมา โดยทำการวิเคราะห์คอร์ดและชั้นคู่ในแนวประสานที่เหมาะสมดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบทำนองในแนวประสานในวลีที่ 1

ภาพที่ 3 รูปแบบทำนองในแนวประสานในวลีที่ 2

จากภาพที่ 2 และ 3 เป็นแนวเสียงเบสเป็นแนวประสาน ที่สามารถนำมาใช้ในการประสานกับแนวเสียงของทำนองหลัก (Melody) ได้ของทำนองประสานแนวเบสที่ใช้ระดับเสียงโน้ตเพียง 5 ตัว อยู่บนพื้นฐานของบันไดเสียงเพนทาโทนิค ซึ่งมีลักษณะของระดับเสียงโน้ตที่แตกต่างกันเพียงโน้ตตัวสุดท้าย ดังนี้

- 1) ภาพที่ 2 รูปแบบทำนองในแนวประสานในวลีที่ 1 ลงท้ายด้วยระดับเสียงโน้ตตัวมี (Mi)

2) ภาพที่ 3 รูปแบบทำนองในแนวประสานโน้ตที่ 2 ลงท้ายด้วยระดับเสียงโน้ตตัวโด (Do)

จากการเคลื่อนที่ของทำนองแนวเบสที่เป็นการประสาน โน้ตมีทิศทาง การเคลื่อนที่ของแนวทำนองแบบโน้ตผ่าน (Passing tone) ดังนั้น แนวเบสประสานจึงไม่ควร มีโน้ตเสียงยาว โดยควรเป็นแนวทำนองที่เคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้สอดคล้อง กับทำนองหลักในบทเพลงได้

ด้านลักษณะของการใช้แนวเบสประสานแบบซ้ำไปมา (Ostinato Bass) มีแบบแผนจังหวะของทั้ง 2 วลี และมีลักษณะเดียวกันที่ซ้ำกันไปมา (Ostinato Rhythmic) แต่ปรับระดับเสียงโน้ตสุดท้ายของทั้ง 2 วลีให้เป็นประโยคถาม-ตอบ (Question and Answer) เพื่อถ่ายทอดการจดจำทำนองเมื่อซ้ำไปมาจนจบบทเพลง

ในส่วนของกลุ่มที่ร้องแนวทำนองประสานนี้ จะร้องทำนองทั้ง 2 วลีซ้ำไปมาตลอด ทั้งเพลง มีแบบแผนจังหวะที่สอดคล้องกับจังหวะการตีของกลองบองโก้ (Bongo Drum) ที่ตีในจังหวะดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4 แบบแผนจังหวะของกลองบองโก้ และแบบแผนจังหวะของแนวประสาน

2) ผู้นำกิจกรรมดำเนินการฝึกฝนให้ผู้สูงอายุทุกคนได้มีโอกาสร้องแนวประสานทุกคน โดยมีกลองบองโก้ บรรเลงโดยตีเป็นแบบแผนจังหวะตามโน้ตในภาพที่ 4 และมีการฝึกฝนการร้องในแนวทำนองประสานซ้ำไปมาจนชำนาญและจดจำโน้ตและการร้องโน้ตในทำนองประสานได้แม่นยำ พร้อมทำสัญลักษณ์มือแบบโคตตายประกอบการร้องโน้ต เพื่อให้ทราบว่า ผู้สูงอายุสามารถจดจำการร้องโน้ตระดับเสียงได้ และให้เกิดการเคลื่อนไหวประสาทสัมผัสระหว่างการใช้มือเป็นสัญลักษณ์ การร้องระดับเสียง การฟังจังหวะและทำนองให้พร้อมเพรียงกัน โดยเป็นไปตามองค์ประกอบของดนตรี คือ จังหวะ และทำนอง เป็นต้น

4. การร้องทำนองประสาน และทำนองหลักเพลงลอยกระทง

4.1 แบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 ให้ร้องแนวทำนองประสาน ตามที่ได้ฝึกฝนมาพร้อมกัน โดยเริ่มต้นการร้องนำมาก่อน จากนั้น ให้กลุ่มที่ 2 เข้าทำนอง เพลงลอยกระทง โดยมีการนับเข้าให้ในครั้งแรกๆ ซึ่งการปฏิบัติกรร้องทำนองเพลงลอยกระทง พร้อมทำนองประสานในช่วงแรกๆ จะต้องมีการนำเสียงของแต่ละกลุ่ม เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน แล้วจึงปล่อยให้ร้องด้วยตนเองในครั้งหลังๆ ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 15-20 นาที ในการฝึกฝนในลักษณะดังกล่าว

4.2 เมื่อผู้สูงอายุได้ฝึกฝนจากการร้องแนวประสานและทำนองหลักทั้ง 2 กลุ่ม แล้ว ผู้จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุกลุ่มที่ 1 ที่ร้องในแนวทำนองประสาน ออกแบบ คำร้องให้สอดคล้องกับความหมายของทำนองหลักในบทเพลงลอยกระทง ซึ่งกระบวนการ และวิธีการดังกล่าว เป็นการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี แต่ ขั้นตอนดังกล่าวจะต้องทำหลังจากที่ผู้สูงอายุเกิดความชำนาญจากการร้องทำนองหลักและ ทำนองประสานแล้วเท่านั้น เพราะจะทำให้เกิดความชำนาญและเกิดความมั่นใจในการที่จะ ออกแบบคำร้องให้สอดคล้องกับทำนองและจังหวะของแนวประสานได้อย่างน่าสนใจ

จากลักษณะของการร้องทำนองประสาน และทำนองหลักเพลงลอยกระทง จึงขอ ยกตัวอย่างของการสร้างสรรค์คำร้องของกลุ่มผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว โดยมีตัวอย่าง ของคำร้องที่ได้ออกแบบกันขึ้นเองดังนี้

มา พวก เรา มา ลอย กระทง

มา พวก เรา มา ลอย กระทง

ภาพที่ 5 ตัวอย่างของผลงานการสร้างสรรค์และออกแบบคำร้องของกลุ่มผู้สูงอายุ

จากภาพที่ 5 ตัวอย่างของผลงานการสร้างสรรค์และออกแบบคำร้องของกลุ่มผู้สูงอายุ แนวประสานจะมีการร้องเป็น 2 ประโยคซ้ำต่อเนื่องกันตลอดทั้งเพลง ประกอบไปด้วย ประโยค A และประโยค B

4.3 เมื่อผู้สูงอายุในกลุ่มที่ 1 ที่ร้องแนวประสาน ออกแบบคำร้องให้สอดคล้อง กับจังหวะและทำนองแล้ว ผู้จัดกิจกรรมให้ฝึกฝนการร้องประสานกับกลุ่มที่ 2 ที่ร้องทำนอง หลักอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความชำนาญและจดจำคำร้อง ทำนอง และจังหวะได้ โดยปฏิบัติแบบ ซ้ำไปมาหลายๆ ครั้ง

4.4 จากนั้น ผู้จัดกิจกรรมได้ให้ผู้สูงอายุทั้ง 2 กลุ่ม ที่ร้องในทำนองหลัก และ ทำนองประสาน ทำการออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหว การรำ หรือการเต้น ให้สอดคล้อง กับความหมายของบทเพลง ทำนอง และจังหวะของบทเพลงที่ร้อง ซึ่งทำให้เกิดกระบวนการ สร้างสรรค์ออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหวด้วยตนเอง และเป็นกระบวนการของการแข่งขัน แบบเกม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะต้องออกมาสาธิตท่าทางการรำหรือการเคลื่อนไหวเป็นตัวอย่าง และทำการฝึกฝนท่าทางการรำรำในแต่ละกลุ่ม และนำมาประชันกันจนทำให้เกิดความ สนุกสนานในระหว่างการทำกิจกรรม ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 6 บรรยากาศของการจัดกิจกรรม

4.5 กระบวนการสร้างสรรค์การขับร้องเพลงไทยสากล ในทำนองเพลงลอยกระทง ชั้นสุดท้าย คือการแสดงการขับร้องประสานเสียงของทั้ง 2 กลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่ร้องทำนองประสาน ที่มีการออกแบบสร้างสรรค์คำร้องด้วยตนเอง พร้อมการเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้ท่าทางการรำรำที่ออกแบบขึ้นในแต่ละกลุ่ม

Vocals 1

Vocals 2

Bongo Drums

Vox. 1

Vox. 2

Bgo. Dr.

Vox. 1

Vox. 2

Bgo. Dr.

Vox. 1

Vox. 2

Bgo. Dr.

วันเพ็ญเดือนสิบสอง

ภาพที่ 7 บทเพลงลอยกระทง

จากภาพที่ 7 บทเพลงลอยกระทง ซึ่งมีแนวจังหวะของกลองบองโก้ดีประกอบจังหวะ ซึ่งสามารถประยุกต์ด้วยการใช้กลองประเภทอื่นๆ ได้ เช่น กลองยาว หรือการใช้ร่างกาย ประกอบจังหวะอย่างเช่นการตบมือ ย่ำเท้า หรือการละเล่นอื่นๆ ประกอบบทเพลง หรือ เครื่องเคาะจังหวะชนิดอื่นๆ แทนได้ หรือออกแบบจังหวะอื่นๆ เพิ่มเติมให้เกิดความ สนุกสนานมากขึ้นได้

ดังนั้น จากแนวทำนองประสานที่ออกแบบขึ้น โดยนำไปใช้ในการขับร้องประสาน เสียงในทำนองเพลงลอยกระทง ซึ่งแนวทำนองประสานดังกล่าว สามารถนำไปใช้ในการร้อง ประสานในบทเพลงอื่นๆ ได้อีก โดยยกตัวอย่างในบทเพลงเกี่ยวข้าว โดยมีรูปแบบของ บทเพลงดังนี้

Vocals 1
เกี่ยวเออะนะแม่ เกี่ยว ชะ ชะ เกี่ยวเออะนะแม่

Vocals 2

Bongo Drums

Vox. 1

Vox. 2

Bgo. Dr.

ภาพที่ 8 ตัวอย่างทำนองบทเพลงเกี่ยวข้าว

จากภาพที่ 8 ทำนองบทเพลงเกี่ยวข้าว จะเห็นได้ว่า เมื่อนำทำนองของบทเพลงใหม่ มาใช้ในการร้อง โดยสามารถใช้แนวประสานเดิมจากทำนองเพลงลอยกระทง มาประยุกต์ใช้ในการประสานเสียงได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งระบบบันไดเสียงเพนทาโทนิค สามารถนำมาประยุกต์ใช้และเรียบเรียงเป็นแนวประสานสำหรับบทเพลงพื้นบ้านได้หลากหลาย บทเพลง โดยระบบการสอนแบบโคดาเย ได้มีการนำบทเพลงพื้นบ้านของฮังการีมาใช้ในการสอนดนตรีสำหรับเด็ก และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการสอนดนตรีสำหรับผู้สูงอายุ โดยนำเอากระบวนการสอนแบบโคดาเยมาปรับใช้ในกระบวนการถ่ายทอดไปสู่การร้องเพลงประสานเสียงอย่างง่ายได้ และมีความเหมาะสมกับบริบทของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาคตามความเหมาะสมได้เป็นอย่างดี

บทสรุป

การออกแบบและสร้างสรรค์กิจกรรมการขับร้องบทเพลงสำหรับกิจกรรมผู้สูงอายุนั้น ผู้จัดกิจกรรมควรมีการเตรียมความพร้อมโดยการศึกษาพัฒนาการ ศักยภาพของผู้สูงอายุ จากการสำรวจหรือตรวจคัดกรองสุขภาพของผู้สูงอายุเบื้องต้นเสียก่อน เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวมีความสำคัญมากต่อการดำเนินกิจกรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากนั้น ทำการวางแผนจากการนำผลข้อมูลที่ได้ศึกษามาทำการออกแบบรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องต่อความต้องการของผู้สูงอายุให้เกิดแรงจูงใจด้านความสนใจในแนวเพลงที่ตนเองคุ้นเคยหรือชื่นชอบ ส่วนด้านของกระบวนการในกิจกรรมโดยมีแนวทางของหลักการถ่ายทอดกระบวนการสอนดนตรีตามแนวทางของโคดาเย (Kodály Method) มาปรับใช้สำหรับการพัฒนาทักษะพื้นฐานดนตรีด้านการร้องเพลง โดยรูปแบบการสอนตามแนวทางของโคดาเย มีระบบการสอนอย่างค่อยเป็นค่อยไป และพร้อมด้วยการพัฒนาโสตประสาท การฟังและการร้องด้วยการใช้สัญลักษณ์มือเพื่อเกิดความเข้าใจในการแยกแยะเสียงสูง-ต่ำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการออกแบบและเรียบเรียงบทเพลง โดยเฉพาะแนวประสานที่เกิดขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของบันไดเสียงโน้ต 5 ตัว ที่นำมาปรับใช้ในการร้องประสานบทเพลงไทยสากลหรือบทเพลงไทยพื้นบ้านได้หลากหลายบทเพลง โดยเฉพาะบทเพลงพื้นบ้านที่มีแนวทำนองอยู่บนพื้นฐานของโน้ต 5 ตัวเป็นส่วนมาก โดยสามารถนำทำนองประสานเดิมมาใช้ในการร้องประสานบทเพลงพื้นบ้านอื่นๆ มาใช้ร้องได้อย่างเหมาะสม

ส่วนในด้านของการส่งเสริมสุขภาพทางด้านร่างกาย และจิตใจ ผู้สูงอายุได้รับการฝึกฝนทักษะการจดจำด้วยสัญลักษณ์มือแทนระดับเสียง และจะต้องร้องระดับเสียงออกมาในเวลาเดียวกัน ฝึกประสาทสัมผัสระหว่างทักษะการควบคุมกล้ามเนื้อส่วนมือและแขนเมื่อทำสัญลักษณ์มือของผู้สูงอายุ และการร้องควบคู่กันไป เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการร้องแบบกลุ่มประสาน และออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหวด้วยการรำรำแบบจังหวะรำวง เพื่อแสดงประชันกันระหว่างแนวเสียง 2 แนว คือแนวเสียงที่ร้องเป็นทำนองหลักในบทเพลงลอยกระทง และแนวเบสประสานที่มีทำนองแบบซ้ำไปมาเย็นพื้น ให้ง่ายต่อการจดจำและมุ่งเน้นการสอนในแนวเบสที่เป็นแนวประสานสำหรับกิจกรรมนี้เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากบทเพลงลอยกระทงที่ร้องเป็นทำนองหลัก ผู้สูงอายุได้มีประสบการณ์และความสามารถในการร้องบทเพลงดังกล่าวมาแล้ว เพียงต้องมีการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนดนตรีในรูปแบบการสอนของโคดาโย ให้เกิดความชำนาญต่อการร้องประสานจากการเริ่มต้นด้วยการร้องเพลงแบบแคนอน และไปสู่ระดับที่ซับซ้อนขึ้นด้วยการร้องบทเพลงลอยกระทง และมีแนวเบสประสานที่ได้รับการฝึกฝนมาทำการร้องประสาน ประกอบกับการเคลื่อนไหวท่าทางการรำรำแบบรำวง ก็จะทำให้เกิดเป็นชุดการแสดงดนตรีเพื่อแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมดนตรีผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

ธวัชชัย นาควงษ์. (2542). การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวทางของโคไต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2554). พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เกษกะรัต.

_____. (2547). เพลงแบบโคไต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อาชญญา รัตนอุบล. (2559). การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Lynn M. Hooker. (2016). The Kodály and Rajkó Methods : Voices, Instruments, Ethnicity, and the Globalization of Hungarian Music Education in the Twentieth Century. E-Journal of the American Hungarian Educators Association, 6 (2013), 131-147.